

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Advokat Arve Leiro Baastad AS
Sjøveien 1
1365 Blommenholm

Universitetet i Sørøst-Norge
Postboks 235
3603 Kongsberg

Bergen, 04.04.2024
Deres ref.: 22/01358
Vår ref.: 24/02516 (8/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 8/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved Universitetet i Sør-Øst Norge, heretter USN, i sak 22/01358 som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 27.01.2023, der vedtaket i underinstansen ble opphevet.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 27.01.2023, uten at flere medlemmer va til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

HK-dir – Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Postboks 1093, 5809 Bergen   post@hkdir.no

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 22/02936 (8/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 20.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Klagerens advokat sendte 29.02.2024 inn klage på beslutningen om å ta opp saken til ny behandling, som orientert om i brev 20.02.2024. Det er sendt eget vedtak om at denne klagen avvises, fordi det ikke er klagerett på prosessledende beslutninger.

Felles klagenemnd med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 20.03.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved USN ble opphevet.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de medlemmene i Felles klagenemnd som deltar i behandlingen av omgjøringsaken, deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltakelse i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at klagenemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringsaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har klagenemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Nemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltakelse i den tidligere behandlingen av et

vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [REDACTED] representert av advokatfullmektig Mads Hoem under forrige gangs behandling av saken. Klageren har fulgt bachelorprogrammet i [REDACTED] siden [REDACTED]. Saken gjelder mistanke om fusk ved hjemmeeksamen i emnet [REDACTED] høsten 2021. Eksamen ble endret fra en skoleeksamen til en hjemmeeksamen grunnet COVID 19 situasjonen.

I forbindelse med sensur ble det oppdaget likheter mellom klagerens besvarelse og en medstudents besvarelse i samme emne, og det ble tatt mistanke om ulovlig samarbeid, jf. epost sensor 11.01.2022. Ouriginal-rapporten avdekket 73 prosent tekstlikhet med andre kilder, hvorav 52 prosent tekstlikhet med medstudentens besvarelse. Av saksfremlegg 30.03.2022 fremgår det at likhetene er gjennomgående i de to besvarelsene, og at sensor har kommet frem til at dette ikke kan være tilfeldig.

Det ble gjennomført et møte med klageren og representant fra USN 19.01.2022, hvor klageren anfører at [REDACTED] ikke har samarbeidet med en annen student. Klageren viser til at [REDACTED] forut for eksamen hadde gjennomført gruppearbeid med spørsmål som de fikk under eksamen. I tillegg lignet eksamen på oppgaver som de har hatt på arbeidskrav. Klageren opplevde tidsnød under eksamen, og var usikker på om [REDACTED] hadde glemt kildehenvisninger.

Underinstansen behandlet saken i møte 08.04.2022. De fant at klageren hadde fusket forsettlig ved ureglementert samarbeid ved innlevering av hjemmeeksamen. Underinstansen la i sin vurdering avgjørende vekt på vurdering fra sensor og plagiatskontrollen, hvor likhetene mellom besvarelsene fremgår. Underinstansen fant det godtgjort at klageren hadde samarbeidet med medstudenten under hjemmeeksamen. Underinstansen fattet vedtak om annullering og utestenging i to semester, nærmere bestemt vår- og høstsemesteret 2022.

Klagerens advokat innga klage 09.05.2022, hvor det vises til tidligere anførsler. Det anføres at klageren har samarbeidet i forkant av eksamen, og at dette forklarer likhetene mellom besvarelsen til klageren og medstudenten. De har fulgt de samme forelesningene, hatt tilgang til de samme bøkene og innøvd like formuleringer. I tillegg mistenker klageren at notater fra kurs og forelesninger kan være nærmest identiske. Det anføres at klageren og medstudenten ville stokket om på formuleringene sine dersom de samarbeidet under eksamen. Klagerens advokat anfører at klageren burde vært vurdert for brudd på reglene om kildehenvisning, og ikke ulovlig samarbeid.

Sensor foretok ny vurdering i saken i lys av klagen 16.08.2022. Sensor uttaler at det er uklart hvorvidt studentene har samarbeidet før eller under eksamen. Det vurderes at det foreligger plagiat grunnet manglende kildehenvisninger i forløpende tekst i klagerens besvarelse.

Underinstansen vurderte klagen 02.09.2022, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. De opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilrårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens hjemmeeksamen er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge § 8-8 annet ledd hva som skal anses som fusk:

....

«§ 8-8.Fusk

(2) Som fusk eller forsøk på fusk regnes blant annet:

- b. ulovlig samarbeid med andre
- c. plagiering:

...

Det fremgår av forsiden av eksamensoppgaven i [REDACTED]:

...

«Dette er en individuell eksamen og det er ikke lov å samarbeide.»

...

Felles klagenemnd påpeker innledningsvis at det er studiestedet som må bevise at de objektive og subjektive vilrårene for fusk er oppfylt.

Felles klagenemnd har kommet frem til at USN ikke har fremlagt tilstrekkelig bevis for at forholdet utgjør et tilfelle av fusk.

Et grunnleggende forvaltningsrettslig prinsipp er at kravene til saksforberedelse og begrunnelse øker jo mer inngripende et vedtak er. I den forbindelse viser Felles klagenemnd til uttalelse fra sensor under klagebehandling hvor det fremgår at det er uklart hvorvidt klageren og medstudenten har samarbeidet før eller under eksamen, jf. epost fra sensor 16.03.2022. Nemnda vurderer at USN ikke har fremlagt bevis for at klageren og medstudenten har samarbeidet under hjemmeeksamen, jf. forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge § 8-8 annet ledd.

Nemnda har merket seg at underinstansen i klageomgangen har bemerket at «*uansett om klageren har samarbeidet med medstudenten før eller ved eksamen, har klageren ikke oppgitt de kildene [redacted] har benyttet da [redacted] utarbeidet besvarelsen*». Videre viser Felles klagenemnd til uttalelse fra sensor hvor det fremgår at det mangler fortløpende kildehenvisning i klagerens besvarelse, jf. epost fra sensor 16.03.2022. Nemnda påpeker at USN ikke har lagt ved dokumentasjon i saken som bekrefter at det foreligger plagiat. Det fremgår heller ikke klart av saksdokumentene hvilke kilder og hvilken tekst som er plagiert fra klagerens besvarelse.

Felles klagenemnd kan ikke basere sine vedtak på konklusjoner fra underinstansen om fusk når dette ikke er begrunnet på en måte som kan etterprøves av nemnda selv. Ut fra den foreliggende bevissituasjonen, må institusjonen bære risikoen for at saken ikke er tilstrekkelig opplyst for Felles klagenemnd, og tvilen må komme klageren til gode.

Nemnda anser at det ikke er tilstrekkelig bevist at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt. Det er følgelig ikke grunnlag for å konkludere med at klageren – objektivt sett – har fusket ved eksamen i emnet [redacted] høsten 2021.

Felles klagenemnd opphever etter dette vedtaket fattet av klagenemnda ved USN.

Vedtaket er, etter ny behandling, i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak 27.01.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er ikke oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Bokstap, Liv Sandvik, Frode Randal og Nils Herman Lien Håre har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 27.01.2023, oppheves.
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved USN i sak 22/01358 oppheves.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 08.04.2024.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.